

Innhold

Takk	3	Kapittel 2	
Forsord	8	Anerkjennende og empatisk kommunikasjon	34
Innledning	10	Anerkjennelse	34
Bakgrunnen for boka	10	Empati og empatisk kommunikasjon	37
Hva er et samtalebilde?	12	Hva kan hindre god kommunikasjon?	39
Hva er en samtaleguide?	12	Skyldfølelse	39
Etikk og avgrensninger ved bruk av samtalebilder og barnetegninger	13	Empatismerte	39
Målgruppe og bruksområde	14	Mentalisering	40
Behovet for forebyggende samtaler	14	Kommunikasjon med barn i vanskelige livssituasjoner	41
Hva menes med en endret og / eller vanskelig livssituasjon?	15	Kapittel 3	
Lytt til barna!	15	Etiske betraktninger	44
Teoretisk grunnlag	16	Etikk i forhold til barnet	44
Innholdet i boka	17	Etikk i forhold til barnets foreldre	45
		Etikk i forhold til øvrige samarbeidspartnere	46
		Etiske aspekter vedrørende registrering og oppbevaring av informasjon	47
		Motforestillinger vedrørende barnesamtaler	47
		Bruk av samtalebilder – terapi eller krisepedagogisk metode?	49
Kapittel 1		Kapittel 4	
Kriser og barns mestring i vanskelige livssituasjoner	18	Historiefortelling og bruk av narrativer	50
Behovet for informasjon	18	Det narrative perspektiv	50
Traumatiske kriser og utviklingskriser	19	Historiefortelling og tradisjon	50
Kjønnforskjeller og traumer	20	Allegori	51
Forsvarsmekanismer	22	Historiens helbredende kraft	51
Retraumatisering	23	Narrativ kompetanse	52
Barn og sorg	24	Barn forteller	57
Resiliens	24	Bruk av livshistoriebok	58
Fra problemfokusering til mestringsfokusering	25	Fortellingens struktur og kjennetegn	59
Kriser og motgang er en del av det å leve	26	Kategorisering av barnas fortellinger	61
Opplevelse av sammenheng	28		
Opplevelse av klarhet og forståelse	30		
Opplevelse av kontroll og forutsigbarhet	31		
Opplevelse av refleksivitet	32		
Følelser og mestring	33		

Kapittel 5**Viktige aspekter ved barnesamtalen** 66

Hva består barnesamtalen av?	66
Strukturering av barnesamtalen	68
Hvordan kan vi legge til rette for terapeutisk kommunikasjon?	70
Symmetrisk kommunikasjon	73
Ulike typer spørsmål	74
Lukkede og fokuserte spørsmål	75
Emosjonelle og kognitive spørsmål	76
Sirkulære spørsmål	76
«Undre seg»-spørsmål	77
Omforming og mestringsspørsmål	78
Tryllespørsmål eller mirakelspørsmål	79
Barn har ulike forutsetninger for å fortelle	79
Barn som ikke vil fortelle	80
Barn som forteller destruktive eller lite mestrende historier	82
Barns kognitive forutsetninger for å kommunisere gjennom samtalebilder og tegninger	83
Informasjonsgivende, støttende og bearbeidende samtaler	84

Kapittel 6**Praktisk tilrettelegging av barne-samtaler.**

Hensikten med samtalen	90
Hva er riktig tidspunkt for samtalen?	91
Hvem skal ha ansvaret for samtalen?	91
Hvem skal være til stede under samtalen?	92
Hvor skal samtalen foregå?	92
Plassering	92
Tilrettelegging med utgangspunkt i barns uttrykksmåter	93
Avsatt tid	94
Registrering av samtalen	94
Hva slags bilder brukes i barnesamtaler?	95
Bruk av samtalebilder i liten gruppe	96
Chaining	97
Tilrettelegging ved gruppesamtaler	98

Kapittel 7**Bruk av samtalebilder** 100

Muligheter for identifikasjon, assosiasjon og refleksjon	100
Beskrivelser av de ulike samtalebildene og hvordan de kan brukes	101
Å lage tekst til bildene	101
Bilde 1: Marius og familien hans ved spisebordet (introduksjonsbilde)	102
Bilde 2: Marius står utenfor en lukket dør der han hører noe på innsiden	103
Bilde 3: To mus er sinte på hverandre	106
Bilde 4: Marius gråter	108
Bilde 5: Marius sitter i senga og får ikke sove	110
Bilde 6: En voksen mus pakker klær i en koffert. Marius sitter i senga og ser på	112
Bilde 7: Marius står ved et gjerde og tenker	113
Bilde 8: Marius sitter sammen med en voksen mus og ser på en bok	115
Bilde 9: Marius sitter i vinduskarmen og ser på stjernene	116
Bilde 10: Marius sitter på undersøkelsesbenken på sykehuset	118
Bilde 11: Marius leker doktorlek med andre barn	120
Bilde 12: Marius sitter på et kjent fang og får sprøyte	121
Bilde 13: Marius på operasjonsbordet eller undersøkelsesbordet	122
Bilde 14: Marius ligger i senga si på sykehuset. Han får besøk	123
Bilde 15: Marius sitter foran fjernsynet	124
Bilde 16: Et musebarn er sint, og et annet musebarn gråter	126
Bilde 17: Marius ser morsk ut. Et annet barn får all oppmerksomhet	128

Bilde 18: Marius snakker i telefonen	129	Sammenligning av tegningene i krisesentergruppa og i referansegruppa	185
Narrativ tilnærming som del av en helhetlig utredning	130	Karakteristiske trekk ved tegningene til barna i AD/HD-prosjektet	186
Eksempler på hvordan samtalebilder er brukt i hjelpeapparatet	131	Sammenligning av de to ulike familietegneoppgavene	187
Kapittel 8		Samsvarer barnas tegneuttrykk og hva de forteller om samtalebildene?	187
Samtaleguide	134	Tegningene i Frambu-prosjektet	187
Innledning	134	Kapittel 10	
Hvordan lage en samtaleguide	135	Etterarbeid	188
Hvordan formulere spørsmål til samtalebildene?	136	Innledning	188
Tema: Barn og følelser	137	Mål	189
Tema: Barn og sorg	141	Vurderinger i etterkant ved bruk av tegninger og samtalebilder	189
Tema: Barn og skilsmisse	144	En fortolkende tilnærming til det barn forteller	192
Tema: Barn (eller andre nærpersioner) på sykehus	148	Hva er hovedtema i barnets fortelling?	192
Tema: Å ha et søsken med en funksjonshemming	152	Løgn eller sannhet, fantasi eller virkelighet?	193
Tema: Marius skal flytte	152	Samtalebilder og barnas egne tegninger – en spennende vei til kommunikasjon	195
Andre problemstillinger	153	Litteratur og anbefalt litteratur	196
Kapittel 9		Aktuelle nettadresser	203
Når barn uttrykker seg gjennom tegninger	154	Aktuell litteratur for barn	204
Innledning	155	Samtalebilder	209
Barns tegneutvikling	156		
Førskjemastadiet eller det skjemasøkende stadiet	158		
Skjemastadiet	160		
Avvikelser	162		
Farge, form, følelser og uttrykk	166		
Hvordan analysere og tolke barnetegninger?	166		
Tegn et menneske	167		
Tegning som kommunikasjon	167		
To ulike tegneoppgaver om barnets familie	169		
Tegn familien din	169		
Tegn familien din som gjør noe	174		